

TEKNİK EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN GELECEKTEN BEKLENTİLERİ*

FUTURE PROSPECTS OF STUDENTS OF TECHNICAL UNIVERSITIES

Yrd. Doç. Dr. Abdurrahman KILIÇ

akilic52@hotmail.com

Okt. Aslihan KUYUMCU

aslihankuyumcu@hotmail.com

Düzce Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi

Öz

Bu çalışmanın amacı; Düzce Teknik Eğitim Fakültesi'nde okuyan öğrencilerin mezun olduktan sonraki beklentilerini belirlemektir. Teknik Eğitim Fakültesinde okuyan öğretmen adaylarının mezun olduktan sonraki beklentileri ve bu beklentilerinin gerçekleşmesine engel olabilecek faktörler, öğretmen adaylarının fakültede okurken zorlandıkları dersler ve nedenleri ve öğretmen adaylarının fakültede okutulan formasyon derslerinin okutulma zamanı ve nedenleriyle ilgili görüşleri belirlenmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma, 2006–2007 akademik yılında, Düzce Teknik Eğitim Fakültesi öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Düzce Teknik Eğitim Fakültesi'nde 2006–2007 akademik yılında, Mobilya ve Dekorasyon, Elektrik, Yapı, Tasarım ve Bilgisayar-Elektronik öğretmenlikleri bölümlerinde öğrenci bulunmaktadır. Bilgisayar-Elektronik öğretmenliği bölümünde henüz dördüncü sınıfta öğrenci bulunmamakta, diğer bütün bölümlerin her sınıfında öğrenci bulunmaktadır. Araştırmaya her bölümün her sınıf düzeyinden iki öğretmen adayı dahil edilmiştir. Maksimum çeşitlilik örneklemesine göre örneklem oluşturulmuştur. Akademik ortalamaya göre üst grupta yer alan bir, alt grupta yer alanlardan da bir kişi olmak üzere iki kişi seçilmiştir. Toplam 37 kişilik bir araştırma deneği oluşturulmuştur. Araştırmada “standartlaştırılmış açık uçlu görüşme” yoluyla veriler toplanmıştır. Hazırlanan sorular her bölüm bir grup olarak “grup görüşmesi” yapılarak deneklere sorulup, görüşme kamera ile kayıt altına alınmıştır. Anketlerden elde edilen metin biçimindeki veriler “içerik analizi” tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda; öğretmen adaylarından fakülteyi bitirince, rahat meslek, garanti bir iş oluşu ve mesleği sevmeye nedenlerinden dolayı öğretmenlik yapmak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Özel sektörde çalışmak isteyenlerin ise, atanma olmadığı için mecburen bu alanı seçmek zorunda oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Atanma olduğu takdirde öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğunun öğretmenlik yapma beklentisi içinde oldukları, özel sektörde çalışmak isteyen öğretmen adaylarının ise, piyasada unvan problemi yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmen adaylarının beklentilerini gerçekleştirmek için önerdikleriyle gelecekte yapmayı planladıkları iş arasında bir paralellik söz konusudur. Öğretmen adaylarının büyük bir çoğunluğu teknik öğretmenin gelecekte beklenen beklentilerinin belirsizliği sorunu üzerinde önemle durmuştur.

Anahtar kelimeler: Teknik eğitim, öğrenci beklentileri, öğretmen eğitimi, özel sektör

Abstract

The aim of this study is to determine the students' expectations after graduation. Teacher candidates job prospects, the factors that might hinder them from realizing their goals, the lessons that teacher candidates have difficulties with and the reasons related with them, the time educational science lessons are taught are those subjects which are tried to be stated. Qualitative research technique has been used in the study. The study was carried out on teacher candidates in 2006-2007 academic year at Düzce Technical Education Faculty. This faculty has the departments of Furniture and Decoration, Electrical, Construction, Mechanical, Electronics and Computer Education. Except for the Electronics and Computer Education, all the departments have students at each grade. Two teacher candidates from each department who have a high grade point average and a low grade point

* Bu makale 16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresinde (5–7 Eylül 2007) bildiri olarak sunulmuştur

average have been included in the study according to maximum multiplicity sampling. 37 teacher candidates were chosen as a sample group. In the study data was collected through standardized open ended interview. The questions were asked to teacher candidates of each department in a group interview and the interview was videotaped. The data in the form of texts was analyzed by using content analysis technique. At the end of the study it has been concluded that; teacher candidates plan to teach as it is a comfortable, guaranteed job and also because they like the profession. The ones who plan to work in the private sector have no choices since they will not be charged as teachers by the government. If they had the opportunity each teacher candidate would like to work as a teacher. The student teachers who plan to work in private sector have the problem of status. The suggestions that teacher candidates made for their education to be better were in line with their future expectations. Nearly all teacher candidates specified the problem of uncertain future expectations of technical teachers.

Key Words: Technical education, students' expectations, teacher education, private sector

1. GİRİŞ

Mesleki ve teknik eğitim, genci etken bir yaşama hazırlamakta, etkin insan kaynaklarını yararlı toplumsal amaçlar için değerlendirmeye ve bu yolla kültürel, ekonomik gelişmeye hizmet etmekte, meslek alanı ile ilgili bilgi, beceri ve alışkanlıkları kazandırmakta ve üretimi amaçlamaktadır (Alkan, 1996). Osmanlı devletinde bugünkü anlamda mesleki ve teknik eğitim veren formal eğitim kurumları bulunmamaktaydı. Toplumun bu ihtiyacını, ahi teşkilatı, daha sonra ise loncalar yerine getirmekteydi. Burada meslek, çıraklık, kalfalık ve ustalık olarak sınıflandırılmıştı (Turan, 1992).

Meslek ve sanat okulları ilk önce ordunun ihtiyacını karşılamak amacıyla açılmıştır. Mühendishane-i Bahri-i Hümayun 1773'te, Mühendishane-i Berri-i Hümayun da 1793'te açılmış ve mesleki ve teknik eğitim alanındaki ilkokullardır (Koçer, 1987). Bu okulların yüksek öğretim düzeyinde olduğu ifade edilmektedir.

Yükseköğretimde mesleki ve teknik eğitimin gelişimi çerçevesinde öncelikle 1937-38'de Erkek Teknik Okulu açılmış, 1946 yılında bu okul dört yıla çıkarılmıştır. Bu okul günümüzdeki, Teknik Eğitim Fakültesidir. Ticaret ve Turizm okulları ilk olarak 1955-56'da açılmış, 1965-66'da isim değişikliği yapılarak dört yıl olmuş şu anda da Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi olarak işlevini devam ettirmektedir. Kız Sanat Okulları 1962 yılında Kadın Meslek Öğretmen Okulu olarak açılmış, 1962'de Kız Sanat Öğretmen okulu, 1976'da Kız Sanat Yüksek Öğretmen Okulu (2 yıl) olmuş, günümüzde Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi olarak faaliyet göstermektedir. Erkek Sanat Okulları 1976'da Ankara ve İzmir'de açılmış, daha sonra Sanat Eğitimi Yüksek Okulu olmuştur. Kız Teknik Okulları, 1934-35'te açılmış, 1947-48 yılında 4 yıla çıkarılmış ve şu an Mesleki Eğitim Fakülteleri olarak varlığını devam ettirmektedir. Halen YÖK'e bağlı üniversitelerdeki mesleki ve teknik eğitim veren fakülteler Tablo 1'de verilmiştir.

Ülkemizde ortaöğretim kurumlarının öğretmen ihtiyacının karşılanması ve mesleki ve teknik eğitim alanında meslek edindirme kursları düzenlenmesi, yüksek öğretim kurumlarının sorumluluğundadır. Yüksek öğretim kurumları, meslek yüksek okulları ve fakülte bazında bu ihtiyacı karşılamaktadır. Özellikle 1986 da 3308 sayılı çıraklık eğitimi kanunundan sonra çok sayıda öğreticiye ihtiyaç duyulmuş ve Milli Eğitim Bakanlığı, meslek yüksek okulu mezunu olan kişileri de öğretmen

olarak ortaöğretim ve meslek kursu veren kurumlara atamıştır. Bu yıllarda, mesleki ve teknik eğitimin genel eğitim içindeki oranı yükselmiş olduğundan öğretmenlik formasyonu aranmadan meslek yüksek okulu mezunlarının ataması yapılmıştır. 1993 yılından itibaren meslek yüksek okulları mezunları öğretmen olarak atanmamıştır.

Tablo 1: Mesleki Ve Teknik Eğitim Alanında Öğretmen Yetiştiren Yüksek Öğretim Kurum, Öğrenci, Mezun Ve Öğretim Elemanı Sayıları

Fakülte	Sayısı	Öğrenci Sayısı			Öğretim Elemanı (2003-04)
		Yeni Kayıt (2003-04)	Mevcut (2003-04)	Mezun (2002-03)	
Teknik Eğitim Fakültesi	16	6847	21777	2397	795
Mesleki Eğitim Fakültesi	2	1697	9176	1782	242
Endüstriyel Sanatlar Eğitimi Fakültesi	1	312	953	297	60
Ticaret Turizm Eğitimi Fakültesi	1	378	1644	318	68
Toplam	20	9234	33550	5789	1165

Meslekî ve teknik ortaöğretim kurumlarının öğretmenleri meslekî eğitim, meslekî yaygın eğitim, teknik eğitim, ticaret ve turizm eğitimi fakültelerinde yetiştirilmektedir. Bu fakültelerin öğretmen yetiştirme sistemindeki yeni yapılanmada yerlerinin ne olacağı ve nasıl yapılandıracakları bilinmemektedir. Ancak, mevcut durumda dahi öğretmen yetiştirme programlarıyla, ortaöğretimdeki meslekî ve teknik programları arasında uyumsuzluklar bulunmaktadır.

Mesleki okullarda okuyan öğrencilerin yüksek öğretime geçişleri ile ilgili de birçok problem yaşanmaktadır. Mesleki yönlendirme eksikliği, meslek eğitiminin toplumda yeterince tanınmaması ve itibar görmemesi, bu yönde uygulanan politikaların eksiklikleri sonucu ortaöğretimden mezun olanların tamamına yakını üniversiteye gitmek istemektedir.

Meslekî ve teknik programların iş hayatının ihtiyaçlarına ve beklentilerine cevap vermesi gerekir. Ancak mevcut programların istihdam edilebilme becerilerinde meydana gelen değişime uyum sağladığını söylemek mümkün görülmemektedir. Eskiden, işi fiilen yapmak istihdam için yeterli görülmekteydi. Ancak, günümüzde istihdam edilebilme becerileri oldukça değişmiştir. Örneğin, iş aramayı bilmeyen, iş arkadaşlarıyla uyumlu çalışmayan kişiler çok iyi meslek bilgisine sahip olsalar da istihdam olanağı bulamamaktadırlar. Bunun sonucu olarak; mesleği kazandırmaya yönelik programlar ile bireyi istihdama hazırlamaya yönelik programlar farklılaşmıştır.

Teknik öğretmen her biri farklı zorluklar içeren geniş tabana yayılan roller üstlenmiştir. Sınıfta bir konu alanı uzmanı ve yetkin bir yansıtıcı uygulayıcı olmak, okulda öğrenmeyi organize etmek, yönetmek, iletişim kurmak, okulun yaşam felsefesine katkıda bulunmak, program sürecinde eğitim yeniliklerinin bir aracı görevinde olmak, meslekte paylaşılan değer ve sorumluluklarla eğitim topluluğunun bir üyesi olmak, teknik ve meslekî alanda kaliteli bir profesyonel olmak ve mesleğin etiğine katkıda bulunmak ve hepsinden önemlisi günümüzün süregelen öğrenme ortamında potansiyel

bir katkı sağlayıcı olmak teknik öğretmenin üstlenmiş olduğu rollerdendir (Kantonidou ve Chatzarakis, 2005).

Son yıllarda Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimle ilgili çeşitli tartışmalar yaşanmakta ve raporlar hazırlanmaktadır. Ortaöğretim kurumlarında ihtiyaç duyulan öğretmen sayısında azalma söz konusudur. Hatta bazı branşlarda yıllardır öğretmen ataması yapılmamaktadır. Yüksek öğretim düzeyinde de Teknik Eğitim Fakültelerinin konumu ve işlevi tartışılmaktadır. Mezun olacak olan öğrenciler mezuniyet sonrası öğretmenlik dışında işlerde çalışmak zorundadırlar. Bu durum, öğrencilerde özellikle eğitim bilimleri derslerinde düşük motivasyona sebep olmaktadır. Kendilerini daha çok teknik eleman olarak yetiştirme eğiliminde olan bu öğrencilerin mezun olduktan sonraki planları, düşünceleri ve beklentileri onlara verilen eğitimin içeriğiyle doğrudan ilgili olmaktadır.

Bireyler kendilerine, arkadaşlarına, ailelerine yönelik beklentiler geliştirmekte, bu doğrultuda davranış göstermektedirler. Öğretim sürecinde de bu beklentiler kaçınılmazdır. Sınıflar, öğretmenin öğrencileri ile ilgili sahip olduğu beklentiler, öğrencilerin öğretmen ve birbiriyle ilgili beklentiler ile dolu dinamik ve karmaşık topluluklardır. Sınıfa girdiğimizde iyi ya da kötü, üretken ya da üretken olmayan durumlardan hangisini göreceğimizi büyük oranda bu beklentiler açıklamaktadır (Kılıç, 2001).

Bu çalışmanın amacı; Düzce Teknik Eğitim Fakültesi’nde okuyan öğrencilerin (öğretmen adaylarının) mezun olduktan sonraki beklentilerini belirlemektir.

Problem Cümlesi

Teknik Eğitim Fakültesinde okuyan öğretmen adaylarının beklentileri nelerdir?

Alt Problemler

1. Teknik Eğitim Fakültesinde okuyan öğretmen adaylarının mezun olduktan sonraki beklentileri ve bu beklentilerinin gerçekleşmesine engel olabilecek faktörlerle ilgili görüşleri nelerdir?
2. Teknik Eğitim Fakültesinde okuyan öğretmen adaylarının fakültede okurken zorlandıkları dersler ve nedenleriyle ilgili görüşleri nelerdir?
3. Teknik Eğitim Fakültesinde okuyan öğretmen adaylarının fakültede okutulan formasyon derslerinin okutulma zamanı ve nedenleriyle ilgili görüşleri nelerdir?

2. YÖNTEM

Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma, 2006–2007 akademik yılında, Düzce Teknik Eğitim Fakültesi öğrencileri üzerinde yapılmıştır.

Düzce Teknik Eğitim Fakültesi’nde 2006–2007 akademik yılında, Mobilya ve Dekorasyon, Elektrik, Yapı, Tasarım ve Bilgisayar-Elektronik öğretmenlikleri bölümlerinde öğrenci bulunmaktadır. Bilgisayar-Elektronik öğretmenliği bölümünde henüz dördüncü sınıfta öğrenci bulunmamakta, diğer bütün bölümlerin her sınıfında öğrenci bulunmaktadır.

Araştırmaya her bölümün her sınıf düzeyinden iki öğretmen adayı dâhil edilmiştir. Maksimum çeşitlilik örnekleme göre örneklem oluşturulmuştur.

Buna göre, elde edilebilecek bulguların ve sonuçların daha zengin olması mümkündür (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Araştırmanın başında düşünülen alt-orta ve üst gruptan öğretmen adayı seçiminde denek sayısı arttığı için alt ve üst grupla yapılmasına karar verilmiştir. Dolayısıyla akademik ortalamaya göre üst grupta yer alan bir, düşük başarılı olanlardan da bir kişi olmak üzere iki kişi seçilmiştir. Ulaşılamayan öğretmen adaylarından dolayı bazı sınıflarda ve bölümlerde bu seçime tam uyulamamıştır ancak genel duruma en uygun kişi ulaşılmanın yerine araştırmaya dâhil edilmiştir. Sonuçta 37 kişilik bir araştırma deneği oluşturulmuştur. Tablo 2’ de deneklerle ilgili bilgiler sunulmuştur.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Özellikleri

Bölüm	Sınıflar				Lise türü		Başarı düzeyi		Cinsiyet		Toplam
	1	2	3	4	E ML	Diğer	Üst	Alt	Bayan	Erkek	
Mobilya Dekorasyon	2	2	2	2	5	3	4	4	-	8	8
Elektrik	2	2	-	2	6	-	3	3	1	5	6
Yapı	2	2	2	3	5	4	5	4	5	4	9
Tasarım	3	1	2	2	3	5	4	4	2	6	8
Bilgisayar	1	2	3	-	2	4	3	3	3	3	6
Toplam	10	9	9	9	21	16	19	18	11	26	37

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Araştırmada “standartlaştırılmış açık uçlu görüşme” yoluyla veriler toplanmıştır. Bu yaklaşımda, dikkatlice yazılmış ve belli bir sıraya konulmuş bir dizi sorudan oluşan ve her görüşülen bireye bu sorular aynı sıra ve tarzda sorulur (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Hazırlanan sorular her bölüm bir grup olarak “grup görüşmesi” yapılarak deneklere sorulup, görüşme kamera ile kayıt altına alınmıştır.

Görüşmede “standartlaştırılmış açık uçlu görüşme” formu kullanıldığından ve bu sorular açık uçlu olduğundan ölçme aracına yönelik geçerlik ve güvenilirlik analizi sürecinde, soruların istenilen bilgileri elde etmeye uygun olup olmadığına ilişkin olarak yapılmıştır. Anketin geçerliliği için eğitim fakültesinde çalışan öğretim elemanlarının görüşlerine başvurulmuştur.

Verilerin Analizi

Anketlerden elde edilen metin biçimindeki veriler “içerik analizi” (Silverman, 1993; Manning ve Cullumswan, 1998; Yıldırım ve Şimşek, 1999; Bilgin, 2000; Türnüklü, 2007) tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizine ilişkin olarak yapılan işlem basamakları şunlardır:

Birinci tur görüşme analizi

- Öğrencinin fakülteyi bitirdiğinde iş hayatıyla ilgili beklentilerinin neler olduğu analiz edilmiştir.

- Fakültede verilen eğitimin öğretmenlik için mi özel sektör için mi daha uygun olduğu ile ilgili görüşler analiz edilmiştir.

İkinci tur görüşme analizi

- Öğrencinin fakültede okurken hangi derslerde zorluk çektiğine dair görüşler analiz edilmiştir.
- Öğrencilerin beklentilerine ulaşmaları için, fakültede ne tür eğitim almaları gerektiğine ilişkin görüşleri analiz edilmiştir.

Üçüncü tur görüşmenin analizi

- Fakültede verilen formasyon derslerinin ne zaman verilmesi gerektiğine ilişkin görüşler analiz edilmiştir.
- Mevcut haliyle devam etmesine ilişkin görüşleri ve nedenleri analiz edilmiştir.
- Alan dersleri bitince formasyon dersleri verilsin görüşleri analiz edilmiştir.

Yukarıdaki aşamadan sonra çıkarılan kavramlara göre görüşler tablolaştırılmıştır. Tabloda frekanslara da yer verilmiştir.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde alt problemlere göre, elde edilen bulgular tablolar halinde ve metin olarak verilmiş, bulgulara göre yorumlara yer verilmiştir.

İş Hayatıyla İlgili Beklentiler

Araştırmanın ilk alt problemi; Teknik Eğitim Fakültesinde okuyan öğretmen adaylarının mezun olduktan sonraki beklentileri ve bu beklentilerinin gerçekleşmesine engel olabilecek faktörleri içermektedir. Bu problemle ilgili öğretmen adaylarıyla yapılan görüşmelerin içerik analizi sonucunda elde edilen bulgular tablolaştırılmıştır.

Tablo 3'te görüldüğü gibi fakülteyi bitirince öğretmenlik yapmak isteyenlerin (14 K*) gerekçesi “ rahat meslek, garanti bir iş oluşu ve mesleği sevme,” olarak belirtilmiştir.

Özel sektörde çalışmak isteyenlerin gerekçesinde en fazla göze çarpan nokta atanma olmadığı için mecburen özel sektörü düşündükleri şeklindedir (15 K). Öğretmenliğin kendileri için uygun olmadığını belirten (4 K) ve öğretmenliğin monoton bir iş olduğunu ifade eden öğrenciler (1 K) de mevcuttur.

KPSS sınavının ve özel sektörde çalışmanın zorluklarından dolayı yüksek lisans yapmak istediklerini belirten öğrenciler vardır (5 K). Ayrıca, farklı bir alanda özel sektör (1 K), lise eğitimine yönelik memurluk (1 K) ve kendi işini kurma şeklinde (1 K) beklentileri olan öğrenciler de görülmektedir.

Bu soruyla ilgili dikkat çeken nokta; aslında atanma olduğu takdirde öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun öğretmenlik yapmayı istemesidir. Atanması uzun yıllardır yapılamayan Yapı Eğitimi

* K: Kişi sayısı

Bölümü öğrencilerinin mecburen özel sektörü (8 K) düşünmek zorunda kalmaları bu durumu açıklamaktadır. Yüksek lisans yapma planı, hem KPSS sınavının hem de özel sektörde çalışma zorluğundan dolayı öğrenciler tarafından tercih edilen diğer bir seçenektir (5 K). Sadece bir öğrencinin kendi işini kurmayı planlaması ve geri kalan bütün öğrencilerin başka yerlerde çalışma planları, öğrencilerin girişimcilik veya risk alma özelliklerinin yeterli derecede gelişmediği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 3: Öğretmen Adaylarının Mezun Olduktan Sonraki Beklentileri ve Beklentilerinin Gerçekleşmesine Engel Olabilecek Faktörlerle İlgili Görüşleri

Kategoriler	Nedenleri	Bölmelere göre dağılım					Toplam
		Modem	Elektrik	Yapı	Tasarım	Bilgisayar	
Fakülteyi bitirince yapmak istedikleri							
Öğretmenlik	Rahat meslek ve garanti bir iş		1		3	1	5
	Seviyor	3			3	3	9
Özel sektörde çalışmak	Mecbur, atama olmuyor	3	4	8			15
	Öğretmenliğe uygun değil	2	1		1		4
	Öğretmenlik monoton bir iş					1	1
Yüksek lisans	Özel sektör ve KPSS ye çalışmak zor	1	2	1	1		5
Kendi işini kurmak		1					1
Lise eğitimine yönelik memurluk	Atanması daha kolay			1			1
Farklı bir alanda özel sektör				1			1
Alınan eğitimin uygun olduğu iş							
Öğretmenlik	Alınan eğitim öğretmenliğe daha yakın		4		3	3	10
	Öğretmenliğe daha yakın çünkü özel sektörde daha çok beceri istiyorlar	2	1		1		4
	Eğitim ve kültür derslerinde daha başarılı				1		1
	Özel sektör için gerekli teknoloji yok	1					1
Özel sektör	Alınan eğitim özel sektöre daha uygun	2	1				3
	Öğretmenlik için yeterli değil			1			1
	Staj yaparken özel sektöre uygunluğu fark etme				1		1
	Formasyon derslerinde başarısız				1		1
Öğretmenlik ve özel sektör	Hem öğretmenlik hem de özel sektör için uygun eğitim almış olma	2		4	1	1	8

Öğrenciler, aldıkları eğitimin hangi işe daha uygun olduğu ile ilgili görüşleri “öğretmenlik, özel sektör ve hem özel sektör hem öğretmenliğe uygun” olarak belirtmişlerdir.

Alınan eğitimin öğretmenliğe daha yakın olduğunu belirten öğrenciler çoğunluktadır (10 K). Buna ek olarak, özel sektörün daha çok beceri gerektirdiğini, bu yüzden de öğretmenliğe daha uygun bir eğitim aldıklarını ifade eden (4 K) ve eğitim ve kültür derslerinde başarılı olduğu için (1 K) öğretmenliğe daha yatkın bir eğitim aldıklarını ifade eden öğrenciler de mevcuttur.

Aldıkları eğitimin özel sektöre uygun olduğunu düşünen toplam altı öğrenci mevcuttur. Aldıkları eğitimin hem öğretmenlik hem de özel sektör için uygun olduğunu düşünen öğrenciler de oldukça fazla sayıdadır (8 K). Öğrencilerin görüşlerine bakıldığında buradaki ortak kanı; eğitim yeterli görülse de mutlaka kendilerini geliştirmeye duydukları ihtiyaçtır. Özel sektöre uygun olmadığını düşünenlerdeki ortak kanı da; bölümlerinin teknolojinin ve piyasanın gerektirdiği şartların gerisinde kaldığıdır.

Fakülteyi bitirince öğretmenlik yapmak istediklerini ve gerekçelerini belirten bazı öğretmen adayı görüşleri şöyledir:

Özel sektörde çok büyük zorluklar var, çalışma şartları ve saatleri sıkıntılı. Eğer imkânım olsaydı öğretmenlik isterdim çünkü üç ay rahatsız, ek ders var. Aldığım eğitimin öğretmenliğe daha yakın olduğunu düşünüyorum, özel sektör için yetersiz olabilir (E.4.2.E).

Buraya öğretmenliği çok sevdiğim için geldim. Bu meslek çok güzel, hem kendini hem de insanları değiştirme ihtimali var. İnsanla uğraştığı için çok önemli bir meslek (M.1.1.E).

Özel sektörde çalışmayı tercih eden bazı öğretmen adayları farklı gerekçelerini şu şekilde dile getirmişlerdir:

Özel sektörü düşünürüm. Daha cazip, kişiliğime daha uygun. Öğretmenlik bana uygun değil. Ben aldığım eğitimle daha çok özel sektöre yakın hissediyorum. Meslek derslerini daha ön planda tutuyorum (E.2.1.E).

Özel sektör düşünüyorum, öğretmenlik şansım olsaydı bile özeli tercih ederdim. Meslek liselerinde öğretmenlik zor. Aldığım eğitim özel sektöre yeterli değil, geliştirmek gerekli (M.3.1.E.)

Öğretmenliği ikinci planda görüyorum. Daha çok piyasada çalışmak isteğiyle buraya geldim ama şu an öğretmenliği düşünürdüm iş şartlarının daha rahat olması dolayısıyla. Aldığımız eğitim özel sektöre daha uygun, bunu staj yaptıktan sonra daha iyi anladım. Mümkün olursa yüksek lisans yapıp sanayide çalışmayı düşünüyorum (T.3.2.E).

Şu anda benim liseden mezun olduğum alanla KPSS de atanmam daha olası. Yani ben de bunun için uğraşıyorum. Özel sektörde başarılı olamam, ancak memurluk yapabilirim (Y.3.1.E).

Aldığı eğitimle her iki alanda da başarılı olabileceğine inanan bazı öğretmen adayı görüşleri de şöyledir:

Beklentilerim farklı hale geldi, İyi bir eğitimci de olabilirim, özel sektörde de çalışabilirim. Makine alanında ileride olmayabilirim ama düşünce olarak ileride olduğumu düşünüyorum. Problem çözmeyi öğrendiğimi düşünüyorum (T.4.2.E).

Öğretmenlik şansım olsa yapardım, stajda çok büyük keyif aldık hepimiz. Ama atanma şansımız olmadığı için mecburen özel sektör düşünmek zorundayız. Her ikisi için de yeterli eğitimi aldığımızı düşünüyorum (Y.4.2.K).

Yüksek lisans yapmak isteyen, kendi işini kurmayı planlayan bazı öğretmen adaylarının gerekçeleri şu şekildedir:

KPSS için çalışmak zor geliyor. Özel sektör için de kendini geliştirmek gerekli, bu yüzden yüksek lisansı tercih edip, okulda kalabilirim. (T.1.3.E).

Benim ilk hedefim akademik personel olmaktı. Liseleri gördükten sonra öğretmenlik yapmak istemiyorum. Özel sektörde staj yaptım parası iyi ama çekilir gibi değil. Kendi işimi kurmak istiyorum. Aldığımız eğitim iyi ama gene de bizim kendimizi geliştirmemiz şart (M.4.2.E.).

Atanması yapılamayan Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinin çoğunun dile getirmiş olduğu en belirgin sorunlardan biri olan, piyasada statülerinin olmamasını bir öğrenci şöyle ifade etmiştir:

Buradan öğretmen olarak çıkıyoruz, özel sektördeki birinin mühendisi alması daha mantıklı. Bizlere çok sıcak bakmıyorlar (M.2.2.E).

Beklentilerin Gerçekleşmesi İçin Alınması Gereken Eğitim.

Araştırmanın ikinci alt problemi; Teknik Eğitim Fakültesinde okuyan öğretmen adaylarının fakültede okurken zorlandıkları dersler ve nedenleriyle ilgili görüşleri ile ilgilidir. Bu problemle ilgili öğretmen adaylarıyla yapılan görüşmelerin içerik analizi sonucunda elde edilen bulgular tablolatırılmıştır.

Tablo 4'te görüldüğü gibi, öğretmen adayları hemen her tür dersten zorluk çektiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlik formasyon derslerinden zorluk çekenlerin başlıca gerekçeleri “Dosya ve rapor hazırlama zorluğu, çalışma yöntemini bilmemek, hocaların beklentilerinin yüksek olması” olarak ifade edilmiştir.

Alan bilgisi derslerinde zorluk çekenlerin gerekçelerinde; “meslek lisesi mezunu olmamak” en belirgin olanıdır. Fizik ve matematik gibi kültür derslerinde zorluk çekilme gerekçeleri arasında; “meslek lisesi çıkışlı oldukları için lisede bu konuların temelini görmemiş olmak, konuların seviyenin üstünde olması” olarak ifade edilmiştir.

Öğrencilerin genelde hangi derslerde zorluk çektiklerine bakıldığında; 8 öğrencinin Fizik ve Matematik gibi kültür derslerinde, 14 öğrencinin de formasyon derslerinden zorlandıkları görülmektedir. Formasyon derslerinde dosya ve rapor hazırlamak (4 K), hocaların beklentilerinin yüksek olması (4 K), meslek lisesi mezunu olmaktan kaynaklanan çalışma yöntemlerini bilememe (3 K), öğrenci merkezli eğitime uzak olma (1 K) ve ilgi eksikliği (1 K) gerekçeler olarak belirtilmiştir. 12 öğrenci alan derslerinden zorlandıklarını ifade etmişlerdir.

Öğrenciler beklentilerinin gerçekleşmesi için neler yapılması gerektiği üzerine şu konulara değinmişlerdir. Öncelikle atanma şansı az olan ve daha çok özel sektörde çalışmaya eğilimli olan bir öğrenci grubuyla çalışıldığı göz önünde tutulduğunda, daha fazla meslek ve uygulama derslerinin ağırlıklı olacağı bir eğitimle beklentilerini daha iyi gerçekleştirebileceklerini ifade eden öğrenci sayısı çoğunluktadır (7 K). Öğrenciler, alan ve formasyon dersleri ödev ve projelerinin aynı zamanlara denk gelmemesinin önemi üzerinde de durmuşlardır (4 K).

Tablo 4: Öğretmen Adaylarının Fakültede Okurken Zorlandıkları Dersler ve Nedenleriyle İlgili Görüşleri

Kategoriler	Nedenleri	Bölmelere göre dağılım					
		Modem	Elektrik	Yapı	Tasarım	Bilgisayar	Toplam
Zorluk çekilen dersler							
Öğretmenlik formasyon dersleri	Dosya ve rapor hazırlamak	1	3				4
	Lisede ezber dayalı eğitimden dolayı öğrenci merkezli yaklaşıma uyum sağlayamamak				1		1
	İlgi eksikliği				1		1
	Çalışma yöntemini bilmemek	2			1		3
	Hocalara göre değişen tutumlar				1		1
	Hocaların beklentileri yüksek	2	1	1			4
Alan Bilgisi dersleri	Alanı sevmiyor					1	1
	İş yükünün ağır olması (Atölye)			1			1
	Meslek lisesi mezunu olmamak	1		1	1		3
	Zor olması	2	1		1	3	7
Kültür dersleri (Fizik, matematik, vb.)	EML çıkışlı olmak ve gerekli alt yapının olmaması		2	2	2		6
	Seviyenin üstünde olması			2			2
Zorlandığı ders yok				1			1
Beklentinin gerçekleşmesi için yapılması gerekenler							
Alan ve Formasyon derslerinin ödevlerinin çakışmaması		2	1			1	4
Meslek ve uygulama ağırlıklı eğitim		1	3		1	2	7
Bazı ders ve hocaların güncellenmesi			1				1
Eksik ve boş geçen derslerin olmaması				1			1
Not sisteminin değişmesi				1		1	2
Yeterli				2			2
Formasyon dersleri ve içeriğinin artırılması						2	2
KPSS ye yönelik derslerin olması						1	1
İngilizcenin daha yoğun olması					4		4
Farklı lise türlerinden mezun olma sorununun çözülmesi		1					1
Farklı alanlarda uzmanlaşmış hoca eksikliğinin giderilmesi		1					1
Teknolojik yeniliklerin takibi		2			1		3
Usta- çırak disiplininin değişmesi		1					1
Eğitim ders yükünün azaltılması		1					1

Tasarım bölümü (4 K) İngilizce derslerinin yoğunlaşması gereği üzerinde durmuştur. Atanma problemi olmayan 2 Bilgisayar bölümü öğrencisi formasyon derslerinin içerik ve ders sayısını

artırılmasının onlar için faydalı olacağını belirtmiş ve 1 öğrenci özellikle KPSS'na yönelik bir çalışma yapılmasını önermiştir. Teknolojinin bölümlerinde yetersiz olduğundan en fazla sıkıntı duyan Mobilya bölümünden 2 öğrenci, teknik donanımın artırılmasının gereğini belirtmişler aynı zamanda (1 K) farklı konularda uzmanlaşmış hocalara duyulan gereksinimi ifade etmişlerdir. Mobilya bölümünden 1 öğrenci meslek ve genel lise mezunu olmanın farklılıklarının yarattığı sorunların giderilmesini ifade etmiş yine bu bölümden 1 öğrenci bölüm hocalarının daha toleranslı olması ve atölye disiplininin hafifletilmesini önermiştir. Elektrik bölümünden 1 öğrenci hem hocaların hem derslerin güncellenmesi gerektiğini belirtmiştir.

Öğretmenlik formasyonu derslerinde zorluk çeken bazı öğretmen adaylarının gerekçeleri şöyledir:

Formasyon derslerinde en fazla zorlandığım konu dosya hazırlamaktı. Eğitim hocalarının ders işleme güzel ama ders sonunda bizlerden bekledikleri şeyler yüksek. Aldığımız formasyon derslerinin bize faydası olacağına inanıyorum, örneğin özel sektörde de eğitimci olarak çalışabiliriz (E.4.1.K).

Genelde formasyon derslerinden zorluk çekiyorum. Lisede ezbere dayalı bir eğitim aldığımız için, öğrenci merkezli ve bizim aktif olduğumuz derslerde daha çok zorluk çekiyoruz. İngilizce hazırlık sınıfı açılabilir (T.3.2.E).

Formasyon derslerinde zorlanıyorum. Bunun sebebi meslek lisesinden gelişim. Nasıl ders çalışılacağını ve öğrenme yollarını öğrenemedik. Özel sektördeki beklentilerim için buradaki mesleki eğitim daha etkin hale getirilmelidir. Hoca sayıları yetersiz. Farklı hocalardan ders alamıyoruz (M.3.1.E).

Formasyon derslerinden zorlandım. En düşük notlarım bu derslerdendi ama araştırmaya dayalı olduğu için bizi geliştirdi ilk günden itibaren bazı farklılıklar oluştu. İletişimim iyileşti. Zorlayan kısmı, derslerden beklentilerin çok olması örneğin dosya hazırlamak gibi güçlükler oldu. Ama zorlanmamıza rağmen bize çok şey kattı (M.4.2.E).

Formasyon derslerinde zorlandım. Eğitimimizin meslek ağırlıklı olması ve uygulamaların bulunması gerekir. Meslek derslerini daha ağırlıklı olarak almayı tercih ederdim (E.4.2.E.).

Alan derslerinde zorluk çeken bazı öğrenciler gerekçelerini şu şekilde açıklamışlardır:

Atölye çizim derslerinde zorlanıyorum. Bunun sebebi meslek lisesi çıkışlı olmamam. İngilizceye daha fazla önem verilmesini isterdim (T.1.2.K).

Meslek derslerinde ve atölyede zorlanıyorum. Bunun sebebi meslek lisesi çıkışlı olmamak. Bölümün ağır disiplininden şikayetçiyim, adeta kışla gibi atölyeler. Ayrıca eski tip makinelerle uğraşmak zorundayız, sadece ayarları saatler sürüyor. İmkanlar yetersiz (M.2.1.E).

Fizik ve Matematik gibi kültür derslerinde zorlanan öğretmen adayları gerekçelerini aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir:

Lisede örneğin matematik dersinde türev integral türü konuları görmedik o yüzden burada çok zorluk çekiyoruz, fizik için de aynı şey geçerli. Genel anlamıyla kültür derslerinde zorlanıyorum. Sistemden dolayı da 1.75 ortalamayı geçemediğimiz için hiç ikinci sınıf dersi alamadan hala birinci sınıf dersleriyle uğraşıyorum. Alan derslerimiz yeterli (Y.2.1.E).

Fizikte zorlanıyorum. Formasyon derslerini atama olmadığı için önemseme sıkıntısı oluyor. Meslek derslerinin hocaları da alan derslerinin yetersiz olduğu görüşünde (T.2.1.K).

Öğrencilerin beklentilerinin gerçekleşmesi için önerdiği bazı görüşler ise şu şekildedir:

Şu an yeniyiz ama formasyon derslerine rapor hazırlamakta zorluk çektim. Meslek ve formasyon dersleri aynı ana denk geliyor, bu bizi yoruyor ve zorluyor. Sonuç olarak her iki alana da yeterince vakit ayıramıyoruz (E.1.2.E).

Matematik, fizik gibi kültür derslerinde meslek ve genel lise farkları ortaya çıkıyor, seviyeler çok farklı dolayısıyla sayısalardan gelmeyenler zorlanıyor. İngilizce daha yoğun olmalı, hem programlarda olduğu için hem de yaygın olduğu için (T.1.3.E).

İngilizcenin daha yoğun olması gerekirdi (T.2.1K).

Eğitimin meslek ağırlıklı olması ve uygulamalı olması gerekir (E.4.2.E).

Uygulama daha çok olmalı, formasyon derslerinde de KPSS'ye yönelik çalışmalar yapılmalı (B.3.2.K)

Farklı alanlarda uzmanlaşmış hocalara ihtiyaç var, farklı dersleri hep aynı hocadan alıyoruz, hoca sayıları yetersiz, ayrıca bölümlerdeki teknolojik imkanlar piyasanın çok gerisinde (M.3.1.E).

Formasyon Derslerinin Verilme Zamanı

Araştırmanın üçüncü alt problemi; Teknik Eğitim Fakültesinde okuyan öğretmen adaylarının fakültede okutulan formasyon derslerinin okutulma zamanı ve nedenleriyle ilgili görüşlerini içermektedir. Bu problemle ilgili öğretmen adaylarıyla yapılan görüşmelerin içerik analizi sonucunda elde edilen bulgular tablolatırılmıştır.

Tablo 5'te görüldüğü gibi Öğretmenlik formasyonu derslerinin ne zaman verilmesi gerektiği

konusunda “alan eğitiminden sonra, alan eğitimiyle beraber, sistemi tamamen değiştirmek gerektiği” yönünde görüşler ortaya konulmuştur.

Alan eğitiminden sonra verilmesi yönünde görüş belirtenlerin (12 K) gerekçelerine bakıldığında; öğretmen adaylarının bu görüşü mantıklı buldukları, bölüm derslerinin ardından öğretmenlik formasyonu derslerinin verilmesinin, kendilerinin alanlarına daha yoğunlaşp bilinçlenecekleri, hem meslek hem formasyon derslerinin bir arada olmasının ağır geldiği ve KPSS için yoğunlaşılmasına da olanak tanıyacağı şeklindedir.

Bunun yanında sistemin aynen kalması yani, hem alan hem de formasyon derslerinin bir arada verilmesinin uygun olduğunu düşünen öğretmen adayları da çoğunluktadır (19 K). Burada göze çarpan nokta; birçok öğrencinin (12 K), formasyon derslerinin yıllara yayılmasının öğrencilerin kişiliklerine, bakış açlarına, hayat görüşlerine katkısı olacağı görüşüdür. Ayrıca formasyon derslerinin özel sektöre de faydası olduğu görüşünü ileri sürenler de mevcuttur (4 K).

Yukarıda yer alan iki görüş haricinde, sistemin tamamen değiştirilmesini öneren öğretmen adayları (6 K), öğretmen olmak istemeyenler için formasyon derslerinin azaltılması ya da seyreltilmesini ya da öğrencilere baştan mühendislik ya da öğretmenlik şeklinde iki seçenek tanınmasını ifade etmektedirler.

Tablo 5: Öğretmen Adaylarının Fakültede Okutulan Formasyon Derslerinin Okutulma Zamanı ve Nedenleriyle İlgili Görüşleri

Kategoriler	Nedenleri	Bölgümlere göre dağılım				
		Model	Elektrik Yapı	Tasarım	Bilgisayar	Toplam
Formasyon derslerinin verilme zamanı						
Alan eğitiminden sonra	Üçüncü sınıfa kadar meslek dersleri daha sonra formasyon derslerinin verilmesi daha iyi herkes bu sınıfa kadar ne yapacağına karar verir.	1				1
	Bölüm derslerinden sonra daha bilinçli bir şekilde alana yoğunlaşılabilir		1			1
	Mantıklı	1	2	3		6
	Alan ve formasyon dersleri beraber ağır geliyor		1			1
	KPSS için son yılda daha iyi olur	2				2
	Dikkat ve ilgi meslek ve eğitim diye ikiye bölünmez	1				1
Beraber	Hem öğretmenlik hem özel sektör için böylesi daha avantajlı	1			1	2
	Formasyon derslerinin özel sektörde faydası var	3		1		4
	Bölümün adı öğretmenlikse formasyon dersleri ayrılamaz		1			1
	Yıllara yayılmasının, kişiliğe, bakış açısına, hayat görüşüne katkısı var	3	2	3	4	12
Sistemi komple değiştirmek gerek.	Öğretmen olmak istemeyenlere formasyon dersleri verilmesin, özel sektör için faydası yok	1	1			2
	Öğretmen olmayacaklar için formasyon konuları azaltılarak ya da seyreltilerek verilsin	1	1	1		3
	Baştan öğrenciye mühendislik veya öğretmenlik olarak seçenek hakkı tanınsın, ona göre karar verilsin	1				1

Formasyon derslerinin alan derslerinden sonra verilmesini isteyen bazı öğrenciler şu şekilde görüş bildirmişlerdir:

Hazırlık, sonra meslek sonra da formasyon dersleri olabilirdi. Hem meslek hem de formasyon dersleri ağır geliyor. Formasyon derslerinden ne kadar çok şikayet etsek de iletişim için gerekli şeyler öğreniyoruz. Beden dili, sözlü sözsüz iletişim hakkında, vs. (T.3.2.E).

Üçüncü sınıfa kadar meslek dersleri sonra formasyon dersleri verilse daha iyi olur. Üçüncü sınıfa kadar herkes ne yapacağına karar verir (E.1.2.E).

Son yıl mantıklı olabilir. Eğitimci olmak isteyenler yüksek lisans gibi ek dersler alabilir (T.1.1.E).

Hem alan hem de formasyon derslerinin beraber verilmesini savunan bazı öğrenci görüşleri de şu şekildedir:

Şu şartlarda bizim için beraber olması daha avantajlı, hem özel sektör hem öğretmenlik için daha iyi olabilir. Gördüğümüz formasyon derslerinin özel sektörde kullanılacak boyutları da var. Ne kadar şikayetçi olsak da gelişimiz ve bakış açısı için bize faydası var (E.4.1.K).

Formasyon dersleri de yayımlı yıllara, insan zamanla pişer, bir önce öğrendiğini pekiştirebilir. Formasyon derslerini sadece atanmayla ilgisi yok, formasyon dersleri hayatımızda gerekli olan şeylerle ilgili (B.3.3.E).

Son yıla kadar formasyon dersleri verilmezse, öğretmenliğe karar verilme olasılığı düşer, formasyon derslerini görerek fikir değiştirme olasılığımız var (B.2.2.K).

Sistemi tamamen değiştirme gerekliliği üzerinde görüş bildiren bazı öğretmen adaylarının görüşleri şöyledir:

Öğretmen olmak isteyenlere formasyon dersleri verilsin, olmak istemeyenlere verilmesin. Özel sektör için formasyon derslerinin bir katkısı olduğunu düşünmüyorum (E.1.1.E).

Sistemi komple değiştirmek gerek. Baştan öğrenciye sorulması gerek mobilya mühendisliği ve mobilya öğretmenliği şeklinde Dolayısıyla özel sektörde rahat yer buluruz. Öğretmen olmak isteyenler de rahat eder (M.3.2.E).

Formasyon derslerini her öğrencinin görmesi gerek, ama öğretmen olmayacaklar için de çok yoğun olmaması lazım. Konular seyreltilebilir. Böyle olduğu zaman daha başarılı olunabilir (E.2.2.E).

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğretmen adaylarından fakülteyi bitirince öğretmenlik yapmak isteyenlerin gerekçeleri; rahat meslek, garanti bir iş oluşu ve mesleği sevme olarak belirtilmiştir. Özel sektörde çalışmak isteyenlerin gerekçesinde en fazla göze çarpan nokta atanma olmadığı için mecburen özel sektörü düşündükleri şeklindedir. Atanma olduğu takdirde öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun öğretmenlik yapmayı istemesi dikkat çeken bir noktadır. Gökçe (2001), üç farklı üniversitede *Sınıf Öğretmenliği* bölümünün 1. ve 3 sınıflarına devam eden öğrenci üzerinde yaptığı çalışmada öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşlerini belirlemiştir. Buna göre, öğrencilerin %78,6'sı mezun olduktan sonra öğretmenlik yapmak istediklerini, %21,3'ü de öğretmenlik yapmak istemediklerini belirtmişlerdir. Bazı öğrencilerin bu bölüme isteyerek gelmedikleri, ya da isteyerek gelseler bile sonradan bu mesleği yapmayı düşünmedikleri görülmektedir. Başka bir seçenekleri olduğunda yine öğretmenlik mesleğini seçip seçmeyecekleri sorulduğunda ise öğrencilerin %54'ü seçmeyeceklerini, %45'i yine öğretmenliği seçeceklerini ifade etmişlerdir.

Öğretmen adayları hemen her tür dersten zorluk çektiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlik formasyon derslerinden zorluk çekenlerin başlıca gerekçeleri dosya ve rapor hazırlama zorluğu, çalışma yöntemini bilmemek, hocaların beklentilerinin yüksek olması olarak ifade edilmiştir. Alan bilgisi derslerinde zorluk çekenlerin gerekçelerinde meslek lisesi mezunu olmamaktan kaynaklanan gerekli beceriye sahip olmamak en belirgin olanıdır. Fizik ve matematik gibi kültür derslerinde zorluk çekilme gerekçeleri arasında; meslek lisesi çıkışlı olup lisede bu konuların temelini görmemiş olmak, konuların seviyenin üstünde olması olarak ifade edilmiştir. Orta öğretim kurumlarından yüksek öğretime geçişte en fazla problemi meslek liseler yaşamaktadır. Bu okullarda akademik eğitim veren

öğretmenlerin, çalışma şartları ve motivasyonları, diğer liselerde görev yapanlara göre oldukça düşüktür. Bu durum baştan bu okul öğrencilerinin alacağı eğitimi ve yüksek öğretime girişteki başarıyı olumsuz etkilemektedir. Öğrencilerin ve öğretmenlerin daha çok uygulamalı alan derslerine ağırlık vermeleri sonucunda, diğer derslere olan ilgi azalmakta bu da daha sonra gelen başarısızlıklara sebep olmaktadır. Meslek lisesinde okuyan ve alan değiştirmek isteyen öğrencilerin üniversite sınavındaki katsayı problemiyle karşılaşmaları, beraberinde istemedikleri bölümde okumak zorunda olmak gibi birçok probleme yol açmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının birçoğu verilen derslerin hem öğretmenlik hem de özel sektör için uygun olduğunu düşünmektedir. Öğrencilerin görüşlerine bakıldığında buradaki ortak kanı; eğitim yeterli görülse de mutlaka kendilerini geliştirmeye duydukları ihtiyaçtır. Özel sektöre uygun olmadığını düşünenlerdeki ortak kanı da; bölümlerinin teknolojinin ve piyasanın gerektirdiği şartların gerisinde kaldığıdır. Yapılan bir araştırmada, öğrencilerin bilgi ve becerilerini geliştirmede alan derslerini yetersiz bulma nedenlerinin dağılımında en fazla göze çarpanlar; atölye, sınıf, araç ve gereçlerin yetersiz olması, anlatılan konuların güncelleştirilmemesi, öğretim elemanlarının anlayışlı olmamaları, öğrenciyi motive edecek yöntemler geliştirilmemesi, uygulamalı alan derslerinin az olması, derslerin araştırmaya dayalı verilmemesi, okul ve sanayi işbirliğinin olmaması şeklindedir (Şanlıer ve Şener, 2001).

Öğrenciler beklentilerinin gerçekleşmesi için neler yapılması gerektiği üzerine şu konulara değinmişlerdir. Öncelikle atanma şansı az olan ve daha çok özel sektörde çalışmaya eğilimli olan bir öğrenci grubuyla çalışıldığı göz önünde tutulduğunda, daha fazla meslek ve uygulama derslerinin ağırlıklı olacağı bir eğitimle beklentilerini daha iyi gerçekleştirebileceklerini ifade eden öğrenci sayısı çoğunluktadır. Akgün ve diğerlerinin (2003) Sınıf Öğretmenliği son sınıftaki aday öğretmenler üzerinde yaptıkları nitel çalışmada ikinci boyut olarak sunulan “Alınan derslerin yeterliliği ve uygulamaya dönüklüğü” kısmına bakıldığında aday öğretmenlerin alan bilgisinde eksikleri olduğu, aldıkları teorik bilgiyi uygulamaya dönüştürmede sıkıntılar yaşadıkları gözlemlenmiştir.

Öğretmenlik formasyon derslerinin ne zaman verilmesi gerektiği konusunda, alan eğitiminden sonra, alan eğitimiyle beraber, sistemi tamamen değiştirmek gerektiği yönünde görüşler ortaya konulmuştur. Meslekî ve teknik ortaöğretim kurumlarının öğretmen ihtiyacı meslekî eğitim, meslekî yaygın eğitim, teknik eğitim, ticaret ve turizm eğitimi fakültelerinde yetiştirilmektedir. Bu fakültelerin öğretmen yetiştirme sistemindeki yeni yapılanmada yerlerinin ne olacağı ve nasıl yapılandırılacakları belirsizdir. Ancak, mevcut durumda dahi öğretmen yetiştirme programlarıyla ortaöğretimdeki meslekî ve teknik programları arasında uyumsuzluklar bulunmaktadır. En dikkat çekici noktalardan biri de, bu fakültelerde öğretmenlik formasyon derslerini verecek yeterli öğretim elemanının bulunmayışı ve bu derslere bölüm öğretim elemanlarının girerek, bir kısım derslerde mesleki konularda eksik kaldıklarını düşündükleri konuları derslerinde işlemeleridir.

Yüksek Öğretim Kurulu'nun 11 Temmuz 2007 tarihli Genel Kurul Toplantısında, Teknik Eğitim Fakültelerinin yeniden yapılandırılması ile ilgili alınan kararda; bu okulların (iki tanesi hariç)

Uygulamalı Teknik Bilimler Fakültelerine dönüştürülmesi ve formasyon derslerinin tezsiz yüksek lisans düzeyinde verilmesi kararlaştırılmıştır. Aynı kararda; hazırlığı 2 yıldan beri devam eden ve gerekçesi, YÖK tarafından Şubat 2007’de yayımlanan “Türkiye’nin Yükseköğretim Stratejisi” raporunda açıklanan çalışma, meslek lisesi çıkışlılara, alanlarının devamı niteliğinde 4 yıllık lisans programlarında okuma imkanı vereceği gibi, önlisans düzeyinde eğitim yapan meslek yüksek okulu çıkışlılara, dikey geçiş sınavı yoluyla, 2+2 (lisans tamamlama) fırsatı da getirmektedir. Uygulamalı Teknik Bilimler Fakülteleri, iş dünyasının taleplerine uygun nitelikte, lisans düzeyinde eleman yetiştirmek üzere, uygulama ağırlıklı eğitim yapacaktır. Uygulamalı Teknik Bilimler Fakültelerinin, öğretmenlik alanlarına uygun programlarını bitiren öğrenciler, öğretmenlik formasyon eğitimi alarak, öğretmen olma haklarından yararlanabileceklerdir. Mevcut Teknik Eğitim Fakültelerinin yeni yapıya dönüştürülmeleri ve bunlara ilave olarak, aynı isimle 6 yeni fakültenin açılması, ilgili kararın yasalaşmasından sonra gerçekleşecektir. Kararın yasalaşması durumunda, Teknik Eğitim Fakültelerinde okuyan öğrenciler eğitimlerini, girdikleri statüde sürdürecektir (http://www.yok.gov.tr/duyuru/uygulamali_tek_fak.pdf).

Üniversitelere bağlı olarak fakülte, enstitü ve yüksekokul kurmaya; bu birimlerle ilgili olarak birleştirmeye, kapatmaya, bağlantı ve isim değişikliği yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bakanlar Kurulunun bu yetkisi 2809 sayılı Kanunun ek 30. maddesinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle YÖK’ün açıklamasının nihai bir açıklama olmadığı göz önünde bulundurulması gerekmektedir. YÖK’ün almış olduğu karar MEB önerisi ve Bakanlar Kurulunun karar alması halinde yürürlüğe girecektir (<http://www.memurlar.net/haber/84406/>).

Bu kararın, mevcut şekliyle yürürlüğe girmesi durumunda, piyasadaki statü belirsizliğini gidermede ne derecede etkili olacağı belli değildir. Bu fakültelerin temel sorunlarından birisi, mezun olan öğrencilerin özel sektörde herhangi bir mesleki kimlikle tanınmamalarıdır, bu yüzden bu öğrencilere uygulama mühendisi veya teknoloji mühendisi (Mobilya, makine, elektrik vb.) gibi unvanlar vermek suretiyle piyasada tanınmaları sağlanabilir. Bu mezunların yetki ve sorumluluklarının belirlenmesi hem mezunlar hem de işverenler için son derece önemlidir.

Bu araştırmada da, öğretmen adaylarıyla yapılan görüşmelerde, piyasada Teknik Eğitim mezunlarının bir unvana sahip olmamalarının, özel sektörde çalışmayı olumsuz etkilediği belirtilmiştir. Teknik eğitim mezunlarının da öğretmenlik imkânlarının son yıllarda azalması, piyasada ise kendi branşında mühendis ile teknikerin arasında bir yerde yer alması ve statü ve yetki problemi yaşıyor olması, başlangıçta mesleki eğitimi tercih edişi ve teknik ve mesleki eğitime yönelimleri olumsuz etkilemektedir. Bu araştırmanın sonucunda, Teknik Eğitim Fakültesinde okuyan öğretmen adaylarının aldıkları eğitim ve beklentileri arasında tam bir uyum olmadığı söylenebilir. Bunu önlemek için, öğrencilere baştan mühendislik ya da öğretmenlik tercih hakkının verilmesi, öğrencinin beklentileriyle uygun bir eğitim alma olanağını sağlayabilecek ve böylece verilen eğitimin niteliği, öğretim elemanları ve öğrencilerin motivasyonları artacaktır.

KAYNAKÇA

- Akgün, N., Yıldız, K., Canbulat, A (2003). Aday öğretmenleri kendilerini bir öğretmen olarak algılamaları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 3, Sayı: 6, Aralık s. 1-17.
- Alkan, C., Doğan, H., Sezgin, İ. (1996). *Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları*. Ankara: Gazi Büro Kitabevi Yayınları: 3.
- Bilgin, N. (2000). *İçerik Analizi*. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları (109).
- Gökçe, E. (2001). Üniversitelerin sınıf öğretmenliği programlarına devam eden öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin görüşleri. *X. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı*, III.Cilt A.İ.B.Ü Matbaası:Bolu, s. 1432-1441.
- Kantonidou, M. M. ve Chatzarakis, G. E. (2005). Technical teacher Training in Greece: Trends, Concerns and Innovative Attempts, *European Journal of Teacher Education*, Vol: 28, No: 3, October, pp. 245-258.
- Kılıç, A. G. (2001). İlköğretim öğretmenlerinin beklentileri ve olumsuz beklenti nedenlerine ilişkin algıları. *X. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı*, III.Cilt A.İ.B.Ü Matbaası: Bolu, s. 1371-1381
- Koçer, H. A.(1987). *Türkiye’de Modern Eğitimin Doğuşu 1773–1923*. Ankara: Uzman Yayınları, No:1. 13
- Manning, K.P. & Cullumswan, B. (1998). Narrative, Content, and Semoitic Analysis. In N.K. Denzin ve Y.S.Lincoln (Ed.), *Collecting and Interpreting Qualitative Materials* (pp:246-273).Thousand Oaks: Sage Publication.
- Silverman, D. (1993). *Interpreting Qualiitative Data: Methods for Analysing Talk, Text and Interaction*. London: Sage Publication.
- Şanlıer, N.ve Şener, F. (2001). Mesleki eğitim fakültesinin çeşitli bölümlerinde okuyan öğrencilerin eğitim gördükleri bölümlerden memnun olma durumları ve beklentileri. *X. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı*, I.Cilt A.İ.B.Ü Matbaası:Bolu, s. 1-10
- Turan, K. (1992). *Mesleki ve Teknik Eğitimin Gelişmesi ve Mehmet Rüştü Uzel*. İstanbul: MEB.
- Türnüklü, A. (2007). Liselerde öğrenci çatışmaları, nedenleri, çözüm stratejileri. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 49, 129-166.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2003). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- <http://www.memurlar.net/haber/84406/8> (Ağustos 2007, 17:44)
- http://www.yok.gov.tr/duyuru/uygulamali_tek_fak.pdf/ (9 Ağustos 2007).